

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Slaget vid Chengpu

Andersson, Patrik

Published in:
Kinarapport

Publication date:
2015

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Andersson, P. (2015). Slaget vid Chengpu. *Kinarapport*, (2), 26-29.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Slaget vid Chengpu 632 f. Kr.

Slaget vid Chengpu

Text Patrik Andersson

En vårmorgon år 632 f.Kr. drabbade Chus och Jins arméer samman vid slätten Chengpu (i sydvästra delen av dagens Shandong). I ett spektakulärt försök att sätta skräck i fienden ska Jins generaler ha klätt sina stridsvagnshästar i tigerskinn, för att därefter inleda en våldsamt attack mot Chus högra flank. Taktiken fungerade – soldaterna flydde hals över huvud vid åsynen av denna armé av blodtörstiga tigrar rusandes emot dem. I en efterföljande lika slug manöver beordrades Jins häststridsvagnar att släpa stora träbuntar längs marken. Syftet var att generera stora dammoln, för att på så vis skapa intrycket av en hastig reträtt. Chus vänstra flank lät sig duperas och följde efter, varpå Jins armé anföll med full kraft från båda sidor. Då även den vänstra flanken besegrats insåg Chus resterande styrka att slaget var förlorat och retirerade.

I relativt korta ordalag redogör Zuokrönikan för det berömda fältslaget vid Chengpu, den första av tre episka bataljer mellan Jin och Chu – två av Vår- och höstperiods mäktigaste vasallstater. I kontrast till den kortfattade beskrivningen av den militära konfrontationen, ägnar Zuokrönikan betydligt mer utrymme åt att beskriva upprinnelsen till striden. I krönikan beskrivs ingående hur hertig Wen av Jin och hans rådgivare, med hjälp av slug diplomati och taktiska manövrer, isolerar Chu genom att förmå flera av dess allierade att byta

sida. Till mångt och mycket var slaget avgjort redan innan de båda möttes på slagfältet. I Zuokrönikans beskrivning framgår vidare att man, vid varje viktigt beslut, var tvungen att ta hänsyn till rådande etiketter – li. Och som vi ska se nedan var hertig Wen och hans följeslagare väldigt duktiga på att utnyttja och manipulera etikett i syfte att rättfärdiga sina handlingar.

Rivaliteten mellan Jin och Chu – Zuokrönikans kärna

Slaget vid Chengpu (632 f.Kr.) anses vara det första i Kinas historia från vilken en detaljerad redogörelse finns bevarad. Det var också, som nämnts ovan, det första av tre stora fältslag mellan de rivaliserande stormakterna Jin och Chu som finns återgivna i Zuokrönikan (de övriga två är slaget vid Bi och slaget vid Yanling). På grund av det långa avståndet mellan de båda staterna möttes de sällan på slagfältet. En militär kampanj av den omfattningen tog månader att förbereda, var oerhört resurskrävande, och dessutom var man beroende av militär assistans från andra stater. Icke desto mindre utgör de tre fältslagen mellan Jin och Chu Zuokrönikans kärna. Utgången av dessa storslagna bataljer ledde till bildandet av nya allianser och maktbalanser, framförallt då de mindre staterna på gränsen mellan Jin och Chu oftast allierade sig med segraren.

Under hertig Huan av Qis herravälde (685–643 f.Kr.) över de centrala slätterna hade Chu hindrats från att utvidga sitt territorium norrut. Efter hans död (643 f.Kr.) försvagades Qis position, varpå Chu tog tillfället i akt att expandera norrut genom att svälja flera mindre stater. År 636 f.Kr., efter nitton år i exil, återvände den över 60 år gamla prins Chong'er till Jin, för att ta makten som hertig Wen av Jin. Han genomförde flera viktiga reformer, vilka avsevärt förbättrade Jins administration och militära kapacitet. I takt med denna utveckling växte också Wens ambition att bli erkänd som den nye ledaren för vasallerna – en position som varit vakant sedan hertig Huan av Qis död. Chu betraktade med oblidla ögon Jins strävan efter herravälde över de centrala slätterna; under åren som ledde fram till slaget vid Chengpu blev konflikten de båda staterna emellan alltmer märkbar.

Belägringarna av Song och Cao

Song hade sedan slaget vid Hongfloden några år tidigare (638 f.Kr.) befunnit sig i en utdragen konflikt med Chu, med resultatet att de tvingades alliera sig med varandra. Då Song valde att bryta med Chu för att istället närma sig Jin, mobiliserade Chu trupper för att belägra Song (det var mycket vanligt under Vår- och höstperioden att större stater, som Chu i det här fallet, tog till militära medel för att tillrättavisa upproriska

mindre stater, och åter tvinga dessa till underkastelse). Song försvarade sig tappert mot sin angripare, och sände samtidigt sin krigsminister till Jin för att be om assistans. Jins general föreslog att man anföll Chus lydstat Cao och Wei, med vilka Chu nyligen stärkt sina band genom statsöverskridande äktenskap. Syftet var att tvinga Chu till att ge upp belägringen av Song, för att istället undsätta sina allierade.

Att inta och belägra Cao visade sig emellertid vara svårt, trots Jins militära överlägsenhet. Många av Jins soldater stupade, varpå deras lik placerades ovanpå stadsmuren, mitt i eldlinjen för Jins pågående anfall. För att belägra Cao tvangs Jin att skända sina stupade medsoldaters kroppar, vilket naturligtvis påverkade stridsmoralen. En Jinsoldat föreslog då att man flyttade sin militära stationering till gravplatsen i Cao. Närvaron av en främmande militärmakt vid förfädernas viloplats var oerhört skrämmande och förödmjukande för Cao, som skyndsamt placerade de stupade soldaternas kroppar i gravkistor, varefter de sändes ut genom stadsporten. Jin grep då tillfället i akt att angripa och belägra Cao. Att en mäktig stat som Jin angrep den betydligt svagare staten Cao var emellertid inte förenligt med rådande etiketter, och således

– soldaterna flydde hals över huvud vid åsynen av denna armé av blodtörstiga tigrar rusandes emot dem. I en efterföljande lika slug manöver beordrades Jins häststridsvagnar att släpa stora träbuntar längs marken. Syftet var att generera stora dammoln, för att på så vis skapa intrycket av en hastig reträtt.

behövde Jin hitta på en ursäkt för att rättfärdiga sitt övergrepp. När man tagit sig innanför stadsmuren framförde man därför diverse anklagelser, bland annat beskyllde man Cao för att ha brutit mot etikett genom att ha befordrat ett alltför stort antal individer till höga poster.

Jins sluga diplomatiska spel

Trots Jins angrepp på Cao och Wei vägrade Chu ge upp belägringen av Song. Song sände återigen en ambassadör till Jin för att be om assistans. Hertig Wen var fast besluten att strida mot Chu, men han var samtidigt tvungen att moraliskt rättfärdiga en sådan strid. För att ha en rimlig chans till seger behövde

han dessutom få stöd från staterna Qi och Qin. Jin smidde därför en listig plan med två tydliga syften: att provocera och isolera Chu, och att samtidigt rättfärdiga en kommande strid mot Chu. För det första bad man Song att muta Qi och Qin med diverse gåvor för att förmå dessa stater att, å Songs vägnar, vädja till Chu att avbryta belägringen av Song. För det andra tillfångatog man Caos vasall och delade samtidigt ut mark från Cao och Wei till Song. Resonemanget var att Chu, på grund av sina starka band till Cao och Wei, var tvunget att avvisa Qi och Qins vädjan. Dessutom bedömde man att Qi och Qin, på grund av tacksamhet gentemot Song (för de gåvor man fått), och miss-

Karta över Kina under Vår- och höstperioden 770 - 481 f. Kr.

Reträtten från slaget vid Chengpu.

nöje gentemot Chu (för att ha fått sin vädjan avisad), var redo att ställa sig på Jins sida i en kommande strid mot Chu. Jins verkliga avsikt var sålunda aldrig att förmå Chu att avbryta belägringen – man ställde uppsåtliga villkor som man bedömde att Chu inte kunde acceptera. Snarare handlade det om att rättfärdiga och få till stånd en kommande strid mot Chu.

Då Chus kung insåg att situationen vänts till Jins fördel beordrade han sin armé att avbryta belägringen av Song, i hopp om att undvika en militär konfrontation med Jin. Premiärminister Ziyu, som var ansvarig för belägringen

av Song, bad ändå om att få strida mot Jin. Enligt Zuokrönikan ska han ha yttrat orden: "Jag vågar inte garantera att jag med den här striden kan göra en insats för Chu, men jag vill ta tillfället i akt att täppa till truten på dem som baktalat mig". Med "baktalat" avsåg han dem hemma i Chu som den senaste tiden ifrågasatt hans militära förmåga. Chus kung blev mycket arg på sin envisa och motsträviga minister, men gav honom ändå tillåtelse att strida mot Jin, om än med en kraftigt begränsad styrka. Det som sedan följer är ett utmärkt exempel på hur hertig Wen och hans rådgivare Zifan och Xianzhen utnyttjade

och manipulerade etikettregler i syfte att rättfärdiga sina handlingar. Zuokrönikan beskriver:

Ziyu sände Wanchun till Jins armé för att rapportera: "Återställ Weis tron, och återlämna till Cao dess mark, så avbryter jag belägringen av Song". Zifan sade, "Ziyu förstår sig inte på etikett. Han erbjuder hertigen – sin överordnade, en tjänst, men kräver två tjänster i gengäld. Låt oss ta tillfället i akt att strida mot Chu!" Xianzhen sade: "Hertigen bör acceptera Ziyus villkor. Att bringa stabilitet och fred till andra är förenligt med etikett. Chu kan med en mening bringa

stabilitet till tre stater. Vi, å andra sidan, kan med en mening se till att tre stater förgås. Då är det ju vi som bryter mot etikettregler. Hur kan vi då rättfärdiga vårt beslut att strida mot Chu? ... Det vore bättre att i hemlighet lova återställa Cao och Wei, för att få dem att fjärra sig från Chu, och att dessutom kvarhålla Wanchun, för att provocera Chu"

Hertig Wens taktiska reträtt

Taktiken visade sig vara effektiv – Ziyu blev rasande och jagade efter Jins armé, varpå Jin drog sig tillbaka tre "she" (45 kilometer). Till synes syftade denna reträtt till att infria ett löfte hertig Wen hade gett under ett besök i Chu under sin nitton år långa exil. Chus kung hade då frågat Wen hur han, om han någon gång kunde återvända till Jin, hade tänkt återgälda den gästfrihet han åtnjutit under sitt besök. Wen svarade att han på det materiella planet inte kunde erbjuda något som Chu inte redan hade i överflöd. Då Chus kung inte nöjde sig med det svaret lovade Wen att om de båda en dag möttes på slagfältet visa sin tacksamhet genom att retirera tre she. Om Chu fortfarande följde efter såg han ingen annan utväg än att göra upp på slagfältet. Detta stöddiga och utmanande svar oroade Ziyu djupt, som till och med bad om tillåtelse att döda Wen.

Hertig Wen infriade nu till synes sitt löfte, men i själva verket var "reträtten" en taktisk manöver – genom att dra sig tillbaka kunde man trötta ut Chus vid det här laget redan slitna armé, och samtidigt invänta välbehövligt stöd från Qi och Qin. Då Chu ändå följde efter kunde man dessutom återropa sin rätt att försvara sig mot angriparen, och på så vis rättfärdiga striden. Hertig Wens taktiska reträtt är en av de mest minnesvärda episoderna från slaget vid Chengpu, och har dessutom gett upphov till ett kinesiskt idiom, med den missvisande betydelsen "att dra sig undan för att undvika konflikt" – det var

” De principer om ärlighet och öppenhet som präglat den tidiga Zhou-dynastins krigföring var ett minne blott; istället gällde nu mer "normal" krigföring, där militär list och brutal pragmatism dominerade. Jins förmåga att med slug diplomati och taktiska manövrar isolera sin motståndare genomsyrar hela Zuokrönikans beskrivning.

ju inte det som var den verkliga avsikten bakom reträtten.

När Jin efter reträtten anlände till Chengpusläppen kunde man invänta assistans från sina nyvunna allierade Qi, Qin och Song (även om det är oklart om dessa stater deltog under själva slaget). Chus armé var marginaliserad och trött. När Chu och Jin slutligen gjorde upp på slagfältet var det således inte överraskande att Jin stod som segrare. Jins seger vid Chengpu satte stopp för Chus militära framfart i norr i åtminstone en generation framåt, och etablerade samtidigt hertig Wens herravälde över de centrala slätternas riken.

Slutreflektion

När vi läser Zuokrönikans redogörelse för slaget vid Chengpu står det klart att de centrala slätternas riken trätt in i en ny era. De principer om ärlighet och öppenhet som präglat den tidiga Zhou-dynastins krigföring var ett minne blott; istället gällde nu mer "normal" krigföring, där militär list och brutal pragmatism dominerade. Jins förmåga att med slug diplomati och taktiska manövrar isolera sin motståndare genomsyrar hela Zuokrönikans beskrivning. Det är också tydligt att etikettregler förlorat sin ursprungliga innebörd, för att istället reduceras till ett verktyg som kunde utnyttjas och manipuleras för att uppnå själviska ändamål. Men till skillnad från till exempel hertig Xiang av Song, vars alltför formalistiska tolkning av etikett gjorde honom till något av en historisk driftkucku, var hertig Wen och hans rådgivare Zifan och Xianzhen väldigt duktiga på att använda sig av etikett i syfte att rättfärdiga sina handlingar. Det är framförallt dessa insikter vi tar med oss från Zuokrönikans beskrivning av slaget vid Chengpu.

Hertig Wen av Jin (697–628 f.Kr.)

Hertig Wen var den norra staten Jins vasall mellan åren 636 och 628 f.Kr. Wen tillbringade 19 år i exil innan han vid 61 års ålder återvände till Jin. Under hans relativt korta tid vid makten blev Jin den mäktigaste av de centrala slätternas stater. Wen är ihågkommen för sina positiva ledaregenskaper, men också för sin slughet och för sin förmåga att utnyttja och manipulera etikett – attribut som gjort att han av självaste Konfucius beskrivits som "oärlig" och "bedräglig". Hertig Wen anses vara en av Vår-och höst periodens "fem hegemoner", och hans taktiska reträtt inför slaget vid Chengpu har bland annat gett upphov till ett kinesiskt idiom.

Ziyu (?–632 f.Kr.)

Ziyu var premiärminister i den mäktiga södra staten Chu. Han var utan tvekan en begåvad militär med flera meriter i sitt bagage, men som politiker och diplomat lämnade han mycket att önska. Zuokrönikan beskriver hur han gång på gång blir överlistad av hertig Wen och hans rådgivare. Hans envishet och impulsivitet bidrog till Chus nederlag vid Chengpu. Strax efteråt valde Ziyu att begå självmord, varpå hertig Wen påstås ha utbrustit: "Nu finns det inte längre någon som kan hota mig" – ett uttalande som vittnar om Ziyus militära begåvning.

Patrik Andersson har en masterexamen inom klassisk kinesisk litteratur från Pekings läraruniversitet samt en kandidatexamen i kinesiska från Sichuanuniversitetet. Hans masteruppsats analyserade några av de mest framträdande karaktärerna i Zuokrönikans beskrivningar av de stora fältslagen. Patrik bedriver för närvarande Asienstudier vid Lunds universitet där han inriktar sig på kinesisk politik.

Hertig Wen av Jin återtar sin stat, av Li Tang 1140.